

Aleg. 29.

Sprawozdanie

Wydziału krajowego w przedmiocie przeniesienia gmin Świniarsko z przysiółkiem Mała wieś, dalej Gaj i Niszkowa z Szymanowicami z okręgu sądowego w Starym Sączu do okręgu Sądu deleg. miejs. w Nowym Sączu.

Wysoki Sejmie!

Uchwałą z 26go marca 1892. L. s. 282. Wysoki Sejm przekazał Wydziałowi krajowemu petycję gmin Świniarsko, Mała wieś, Gaj, Szymanowice i Niszkowa o przeniesienie z okręgu sądowego w Starym Sączu do okręgu sądowego w Nowym Sączu „do zbadania w tym kierunku, czy przydzielenie tych gmin do jurysdykcji sądu powiatowego m. del. w Nowym Sączu jest konieczne ze względu na komunikacje tych gmiń z Nowym Sączem i przedłożenia sprawozdania w swoim czasie“.

W wykonaniu tego polecenia Wydział krajowy ma zaszczyt złożyć następujące sprawozdanie:

Gminy Świniarsko z Małą wsią, Gaj i Niszkowa z Szymanowicami leżą po lewej stronie Dunajca naprzeciwko miasta Nowego Sącza odległe najwięcej od niego o 3 kilometry, z którym łączy je dobra komunikacja, bo droga rządowa i most na tejże drodze, w którym wszystkie swe potrzeby załatwiają i gdzie jest c. k. Starostwo, Wydział powiatowy tudzież wszystkie inne władze i instytucje; natomiast od Starego Sącza, z którym dzisiaj są połączone oddalone są o 7 kilometrów, mają komunikację jak najgorszą, bo drogami gminnymi a nadto przeprawiać się muszą przez Dunajec bądź promem pod Brzezną, bądź w bród przez rzekę, gdzie częstokroć zdarzają się wypadki utopienia a częstokroć przy większej wodzie przeprawa jest niemożliwą, z powodu czego gminy te zmuszone są do Sądu lub Urzędu podatkowego zdążać przez Nowy Sącz i nakładać 12 kilometrów drogi, lub przez Podegrodzie i na most pod Gołkowicami 13 kilometrów drogi.

Z tego powodu Rada powiatowa w Nowym Sączu, do której odnieśliśmy się o zdanie w tej sprawie na posiedzeniu z 31go maja 1892 jednogłośnie oświadczyła się za uwzględnieniem żądania petycyonujących gmin.

Sąd krajowy wyższy w Krakowie, do którego następnie odnieśliśmy się z zapytaniem czyli ze względu na tok spraw sądowych przeniesienie takie nie napotkałoby na jakie przeszkody, oznajmił w odezwie z 13go grudnia 1892. l. 18.908, iż ze względu na korzyści dla ludności rzeźczonych gmin zasadniczo nie miałyby nic do zarzucenia przeciw projektowanemu przesunięciu tych gmin, atoli zwraca uwagę, że okręg sądu delegowanego w Nowym Sączu, do którego obecnie należy już 141 gmin porozrzucanych na wielkiej przestrzeni z ludnością 56.134 jest zanadto obszerny i że w interesie należytego wymiaru sprawiedliwości należałoby raczej okręg ten uszczuplić a względnie rozdzielić na dwa okręgi sądowe i dlatego dopóki nie wyłoni się praktyczny wniosek na rozdzielenie terytorium obecnego sądu miej. delegowanego w Nowym Sączu, uważa żądane przez petycyonujące gminy przesunięcie za przedwczesne.

Wydział krajowy mając na uwadze istniejącą w kraju tendencję do powiększania liczby sądów powiatowych sądził, iż należy korzystać z przychylnego usposobienia c. k. Wyższego sądu krajowego w Krakowie i podnieść inicjatywę w kierunku ustanowienia nowego c. k. Sądu powiatowego w okolicy Nowego Sącza i dlatego ponownie odniósł się do Reprezentacji powiatowej w Nowym Sączu z wezwaniem, ażeby zechciała się zająć bliższem zbadaniem potrzeby kreowania nowego c. k. Sądu powiatowego w tamtejszej okolicy z wskazaniem odpowiedniej miejscowości na siedzibę przyszłego sądu i z uwzględnieniem ile możności równomiernego rozdziału ludności obecnych okręgów sądowych w tamtejszym powiecie,

W wykonaniu tego polecenia Wydział powiatowy oznajmił, że na kreowanie nowego c. k. Sądu powiatowego w tamtejszej okolicy uważał za najodpowiedniejszą tak pod względem rozdzielenia zbyt rozległego c. k. Sądu miej. deleg. w Nowym Sączu jak i pod względem korzystnego przydzielenia gmin i obszarów dworskich najdalej na północ położonych miejscowości Zbyszycy i w tym celu zażądał od gmin i obszarów dworskich oświadczenie się co do ewentualnego przydzielenia ich do przyszłego c. k. Sądu powiatowego w Zbyszycach. Jednak nadspodziewanie nawet miejscowości wysunięte najdalej od Nowego Sącza, lub graniczące ze Zbyszycami, oświadczyły się przeważnie przeciw przydzieleniu ich do Zbyszycy, podając za powód centralizację urzędów w Nowym Sączu, tudzież łatwość pozbycia i nabycia wszelkich produktów w temże mieście.

Taki materiał przygotowawczej pracy do kreowania nowego c. k. Sądu powiatowego w Zbyszycach przedłożył Wydział powiatowy pełnej Radzie powiatowej na posiedzeniu z 25go września 1893 r., która przy bliższem rozpatrzeniu tej sprawy, nie chcąc działać wbrew woli i życzeniu interesowanych gmin i obszarów dworskich uchwaliła obstawać przy pierwotnej swej uchwale z 31go maja 1893 r. t. j. za wydzieleniem gmin Świniarsko z Małą wsią, Gaj i Niskowa z Szymanowicami z okręgu Sądu powiatowego w Starym Sączu, a za przydzieleniem ich do okręgu sądu m. del. w Nowym Sączu zaznaczając, iż rzeczą c. k. Rządu będzie pomnożyć wedle potrzeby siły konceptowe i manipulacyjne przy powiększonym z tego powodu c. k. Sądzie powiatowym miejsko - delegowanym w Nowym Sączu.

Przedstawiwszy ten stan rzeczy Wydział krajowy sądzi, iż ze względu na widoczną korzyść z przydzielenia petycyonujących gmin do Sądu miej. del. w Nowym Sączu, należy mimo niekonieczności przychylnego oświadczenia się c. k. Sądu wyższego w Krakowie za uwzględnieniem żądania tych gmin, pójść w tej sprawie za uchwałą Rady powiatowej w Nowym Sączu i dlatego wnosi:

Wysoki Sejm raczy uchwalić:

Sejm królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem na mocy §. 2. ustawy z 11 czerwca 1868 r. (N. 59. D. u. p.) udziela c. k. Rządowi opinię, iż pożytecznem będzie dla mieszkańców gmin Świniarsko z przysiółkiem Mała wieś, wraz z obszarem dworskim Świniarsko, dalej gmin Gaj i Niskowa z Szymanowicami, aby je wydzielono z okręgu c. k. Sądu powiatowego w Starym Sączu a przyłączono do okręgu c. k. Sądu powiatowego miejsko - delegowanego w Nowym Sączu.

Z Rady Wydziału krajowego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

We Lwowie dnia 6go listopada 1893.

Marszałek krajowy:

Sarguszko w. r.

Sprawozdawca:

Dr. Damian Sawczak w. r.

Członek Wydziału krajowego.